

TELŠIŲ APYLINKĖS TEISMAS

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai
A. Jakšto g. 6, 01105 Vilnius
el. p. dokumentai@stt.lt

I Š V A D A DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

2019 m. rugsėjo 30 d. Nr. *SP-97*
Telšiai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsniu, 16 straipsnio 2 dalies 5 punktu, Teisėjų tarybos 2012 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 13P-158-(7.1.2) Dėl Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodikos patvirtinimo (toliau – ir Metodika), atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo vertinimas Telšių apylinkės teisme (toliau – ir Teismas). Analizuotas 2018 m. liepos 1 d. – 2019 m. rugpjūčio 31 d. laikotarpis.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliko Telšių apylinkės teismo pirmininko 2018 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. V-117 sudaryta Antikorupcinė komisija (toliau – ir Komisija) (Telšių apylinkės teismo pirmininko 2019 m. birželio 27 d. įsakymu Antikorupcinės komisijos sudėtis pakeista), kurią sudaro komisijos pirmininkas – teisėjo padėjėjas Paulius Rimeikis, komisijos nariai: teisėjo padėjėjai Raminta Paulauskienė, Jolanta Bružienė, Ina Malinauskienė, Aida Uščinienė, komisijos sekretorius – Telšių apylinkės teismo Mažeikių rūmų archyvarė Raminta Jonikė.

Vertinimas atliktas, analizuojant, ar vertinamosios sritys atitinka Metodikos 12 punkte nustatytą korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijus:

1. Padaryta arba galimai padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika.
2. Padarytas arba galimai padarytas kitas korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas.
3. Teismo darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti.
4. Daugiausia priimami sprendimai (nesusiję su teisingumo vykdymu), kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.
5. Naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija.
6. Anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų.
7. Nustatomi kiti korupcijos rizikos veiksniai.

Antikorupcinė komisija analizavo teismo veiklą pagal aukščiau paminėtus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo kriterijus. Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės analizę buvo išanalizuoti ir įvertinti antikorupcinio požiūriu įstatymai, įsakymai, taisyklės, tvarkos, kuriais vadovaujamosi Telšių apylinkės teismo veikloje.

Komisija nustatė, jog per analizuojamą laikotarpį teisme nebuvo užfiksuota korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų. Dėl korupcinio pobūdžio veikų nebuvo atlikta vidinių tyrimų ir Teismo iniciatyva. Komisija neturi duomenų apie tai, kad tokios veikos būtų nustatytos ir tiriamos kitų institucijų. Taip pat per analizuojamą laikotarpį nebuvo užfiksuota padarytų korupcinio pobūdžio pažeidimų, už kuriuos numatyta administracinė, drausminė ar kitokia teisinė atsakomybė.

Teismo darbuotojų – valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis funkcijos, uždaviniai, sprendimų priėmimo tvarka bei atskaitomybė yra išsamiai ir aiškiai

reglamentuota darbuotojų pareigybių aprašymuose bei Teismo vidaus teisės aktuose. Darbuotojų pareigybių aprašymai ir jų pavaldumas yra viešai skelbiami Teismo interneto svetainėje. Teismo darbuotojai yra asmeniškai supažindami su jų funkcijų atlikimui reikšmingais teisės aktais.

Dėl baudžiamųjų bylų ir gaunamų dokumentų baudžiamosiose bylose įregistravimo tvarkos ir skirstymo.

Teisme baudžiamųjų bylų ir gaunamų dokumentų baudžiamosiose bylose skirstymo tvarką nustato Telšių apylinkės teismo pirmininko 2018 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. V-34 (Telšių apylinkės teismo pirmininko 2018 m. gegužės 15 d. įsakymo Nr. V-76 redakcija) patvirtintas Telšių apylinkės teismo bylų paskirstymo teisėjams taisyklių aprašas (toliau – ir Bylų paskirstymo teisėjams taisyklių aprašas), kuris sudarytas vadovaujantis 2015 m. rugsėjo 25 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-123-(7.1.2) Dėl bylų paskyrimo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašu, Lietuvos Respublikos Teismų įstatymu, Teisėjų tarybos 2015 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 13P-157-(7.1.2) patvirtintais Administravimo teismuose nuostatais.

Telšių apylinkės teismo pirmininko 2018 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. V-144 taip pat patvirtintas Telšių apylinkės teismo procesinių dokumentų tvarkymo ir apskaitos reikalavimų aprašas (toliau – ir Procesinių dokumentų tvarkos ir apskaitos reikalavimų aprašas), pagal kurį už dokumentų registravimą atsakingas teismo raštinės skyriaus darbuotojas peržiūri teismo rūmuose gautus dokumentus, jeigu nustatoma, kad trūksta gautame dokumente nurodytų dokumentų ar priedų, teismo raštinės skyriaus darbuotojas surašo aktą dėl trūkstamų dokumentų ar priedų, kurį tvirtina raštinės skyriaus (poskyrio) vedėjas ir informuojamas siuntėjas. Popierinius procesinius dokumentus, pateiktus teismo posėdžio metu, registruoja ir juos priskiria bylai teismo posėdžio sekretorius. Procesiniai dokumentai, atsiųsti teismo darbuotojams elektroniniu paštu, perduodami už dokumentų registravimą teismo rūmų atsakingam darbuotojui – raštinės specialistui. Faksimilinio ryšio ar kitokiais telekomunikacijų įrenginiais gauti procesiniai dokumentai ar jų skaitmeninės kopijos, raštinės specialisto registruojami ir priskiriami bylai. Jei vėliau gaunamas pasirašytas šio dokumento originalas, jis registruojamas ta pačia data ir numeriu. Procesiniai dokumentai, kuriuose identifikuoti siuntėjo parašo negalima, neregistruojami, apie tai informuojant siuntėją. Teismo raštinės specialisto užregistruoti dokumentai sudedami į teisėjams skirtus segtuvus, teismo posėdžio sekretoriai du kartus per dieną pateikia dokumentus teisėjams (skubiais atvejais – nedelsiant). Raštinės skyriaus (poskyrio) vedėjas registruoja gautus baudžiamosiose bylose apeliacinius ir atskiruosius skundus į apeliacinių skundų registrą (DOK). Skundai dėl ikiteisminio tyrimo teisėjo nutarčių raštinės skyriaus (poskyrio) vedėjo registruojami IBPS registre. Teismo baudžiamojo proceso bylas Lietuvos teismų informacinės sistemos (toliau – ir LITEKO) elektroninėse bylų kortelėse registruoja teismo pirmininko paskirtas teismo rūmų raštinės skyriaus (poskyrio) darbuotojas, laikydamasis bylos (procesinio dokumento) gavimo teismo rūmuose eiliškumo, tą pačią dieną gautus likus vienai valandai iki darbo dienos pabaigos. Vertinimo metu atsitiktinai pasirinkus baudžiamąsias bylas, nenustatyta, kad baudžiamosiose bylose gauti dokumentai būtų neužregistruoti, ar akte būtų fiksuotas tokių dokumentų dingimas.

Vertinimo metu nustatyta, kad baudžiamųjų bylų ir gaunamų dokumentų baudžiamosiose bylose registravimo tvarka Teisme yra reglamentuota teisės aktu, kuriame yra tiksliai reglamentuota procedūros eiga, terminai ir jų tinkamai yra laikomasi. Baudžiamųjų bylų ir dokumentų gaunamų baudžiamosiose įregistravimo tvarka yra skaidri, numatyti aiškūs kriterijai. Vertinimo metu nustatyta, kad Procesinių dokumentų tvarkos ir apskaitos reikalavimų apraše nėra specialiai išskiriama baudžiamųjų bylų ir dokumentų gaunamų baudžiamosiose įregistravimo tvarka, tačiau tai nesudaro pagrindo kilti korupcijos pasireiškimo tikimybei.

Bylų paskirstymo teisėjams taisyklių aprašo 6 punkte nustatyta, kad klausimus susijusius su bylų skirstymu, sprendžia teismo pirmininkas. Šio aprašo 5 punkte numatyta, kad bylas, naudodamasis LITEKO bylų skirstymo moduliu (toliau – ir Modulis), skirsto teismo pirmininkas ar teismo pirmininko įsakymu įgaliotas asmuo (toliau – ir bylas skirstantis asmuo).

Vertinimo metu nustatyta, kad, vadovaujantis Bylų paskirstymo teisėjams taisyklių aprašo 9, 10, 12 punktais, visos teisme gaunamos bylos yra registruojamos Teismo raštinės poskyryje, bylai

suteikiamas numeris eilės tvarka pagal gavimo tvarką ir bylą skirstanti asmuo skiria bylą teisėjui ne vėliau kaip kitą darbo dieną po bylos įregistravimo LITEKO. Bylos įregistruojamos į bylų registrus ir perduodamos pasirašytinai paskirtam teisėjui. Bylos, paskirtos teisėjui suklydus, t. y. neatsižvelgiant į bylų skirstymo taisyklės, nedelsiant perskiriamos vadovaujantis Bylų paskirstymo teisėjams taisyklių aprašo nuostatomis. Skirstant baudžiamąsias bylas, vadovujamasi Bylų paskirstymo teisėjams taisyklių aprašo 26-33 punktuose įtvirtinta tvarka. Vertinimo metu nenustatyta, atvejų, kad suklydus būtų buvusios neįvestos ir nepaskirtos bylos teisėjui.

Teisme, laikantis Bylų paskirstymo teisėjams taisyklių aprašo 56 ir 57 punktų reikalavimų, paskyrus bylą teisėjui yra suformuojamas teisėjo skyrimo protokolas, o kai Modulio parinktas teisėjas dėl tam tikrų priežasčių negali nagrinėti bylos, bylas skirstantis asmuo formuoja teisėjo paskyrimo panaikinimo dokumentą. Pažymėtina, kad teisėjo skyrimo ir teisėjo panaikinimo protokoliai skelbiami viešai ne vėliau kaip kitą dieną po suformuluoto protokolo Modulyje ir paieška gali būti vykdoma Nacionalinės teismų administracijos interneto svetainėje pagal Bylų paskirstymo teisėjams taisyklių aprašo 60 punkte nurodytus kriterijus.

Vertinimo metu nustatyta, kad baudžiamųjų bylų ir gaunamų dokumentų baudžiamosiose bylose skirstymo tvarka Teisme yra reglamentuota teisės aktais, kuriuose yra tiksliai reglamentuota procedūros eiga, terminai ir jų tinkamai yra laikomasi. Baudžiamųjų bylų ir dokumentų gaunamų baudžiamosiose skirstymo bylose tvarka yra skaidri, numatyti aiškūs kriterijai, todėl galima teigi, kad korupcinės veiklos pasireiškimas mažai tikėtinas, tačiau galimas dėl netinkamai atliekamų darbuotojų funkcijų ar tyčinės veiklos.

Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės paskiriant ikiteisminio tyrimo dokumentus teisėjams nagrinėti.

Ikiteisminio tyrimo dokumentai teisme gaunami per Integruotą baudžiamojo proceso informacinę sistemą (toliau – ir IBPS), jie nėra teisme atskirai registruojami, išskyrus skundus dėl ikiteisminio tyrimo teisėjo priimtų sprendimų. IBPS skirta elektronine forma tvarkyti Lietuvos Respublikos teisėsaugos institucijų atliekamų ikiteisminio tyrimų duomenimis bei kompiuterizuotai atlikti nustatytus veiksmus ir procedūras.

Kasmet vadovaujantis Telšių apylinkės teismo pirmininko įsakymu, rotacijos principu, Telšių, Mažeikių ir Akmenės rūmuose vieneriems metams skiriami ikiteisminio tyrimo teisėjai. Ikiteisminio tyrimo funkcijas atliekančiam teisėjui nesant darbe dėl svarbių priežasčių (liga, komandiruotė, atostogos ar pan.), visos jo funkcijos Telšių apylinkės teismo pirmininko įsakymu pavedamos atlikti ikiteisminio tyrimo teisėją pavaduojančiam teisėjui, o jo nesant – kitam teisėjui.

Bylų paskirstymo teisėjams taisyklių apraše aiškiai nurodytos priežastys, kada dokumentai gali būti skiriami arba neskiriami ikiteisminio tyrimo teisėjui arba jį pavaduojančiam kitam teisėjui. Darbuotojai neturi galimybės įtakoti dokumento registravimo momento ar netinkamo jo paskyrimo kitam teisėjui. Poilsio ir švenčių dienomis, pagal iš anksto patvirtintą teisėjų budėjimo grafiką, LITEKO sistema automatiniu būdu paskiria procesinius dokumentus teisėjui, tą dieną atliekančiam ikiteisminio teisėjo funkcijas.

Vertinimo metu nustatyta, kad ikiteisminio tyrimo teisėjų skyrimo tvarka, asmenų, kuriems pavesta skirstyti ikiteisminio tyrimo dokumentus funkcijos, išsamiai reglamentuota teismo vidaus teisės aktais. Ikiteisminio tyrimo dokumentai pateikiami per IBPS, todėl darbuotojams nėra galimybės įtakoti ikiteisminio tyrimo dokumento registravimo momento ir tokiu būdu įtakoti kokiam teisėjui jis bus paskirtas.

Nustatyta, jog ikiteisminio tyrimo dokumentų skirstymas vyksta nustatyta tvarka, pažeidimų nepastebėta, skundų dėl netinkamo ikiteisminio tyrimo dokumentų paskyrimų nebuvo gauta. Atlikus analizuojamos veiklos vertinimą galima teigti, kad didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė minėtoje srityje nenustatyta.

Darbas su išlaptinta informacija.

Teisme naudojama valstybės ir tarnybos paslaptį sudaranti informacija. Šios informacijos administravimas ir apsauga Teisme užtikrinama vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslaptį įstatymu. Išlaptinta informacija Teisme disponuoja ir administruoja teismo

darbuotojai, turintys leidimus dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija. Asmenį, pretenduojantį gauti leidimą dirbti su įslaptinta informacija, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslaptį įstatymu tikrina Valstybės saugumo departamentas ir tik gavus šios institucijos išvadą, darbuotojui Telšių apylinkės teismo pirmininko sprendimu leidžiama dirbti su įslaptinta informacija. Darbuotojai turintys leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija pasirašytinai supažindami su įslaptintos informacijos apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais, įstatymų nustatyta atsakomybe už neteisėtą disponavimą įslaptinta informacija, įslaptintos informacijos atskleidimą, praradimą, pagrobimą ar kitokį neteisėtą įgijimą pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 119, 124, 125, 126, 296 ir straipsnius bei Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 553, 555 straipsniais.

Teismo pirmininko įsakymais yra nustatyta darbo su tokia informacija tvarka, paskirti atsakingi asmenys. Įslaptinti dokumentai registruojami, gabenami, siunčiami, gaunami, tvarkomi, sunaikinami, įslaptintų bylų apskaita, dokumentų inventorizacija ir informacijos išslaptinimas atliekamas laikantis nustatytų teisės aktų reikalavimų.

Per nagrinėjamą laikotarpį Teisme nebuvo užfiksuota atvejų, kad būtų pažeista įslaptintos informacijos naudojimo, jos saugojimo tvarka ar jos būtų laikomasi netinkamai, nebuvo nustatyta įslaptintos informacijos praradimo ar atskleidimo atvejų. Vis tik, Komisijos vertinimu, šioje srityje egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, kadangi atitinka Metodikos 12.5 punkte nustatytą kriterijų: naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija.

Atlikus vertinimą pagal Metodikos 12 punkte nustatytus korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijus, darytina išvada, kad nors nagrinėjamu laikotarpiu ir nebuvo nustatyta korupcinio pobūdžio pažeidimų, tačiau Teisme egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, kadangi Teisme kasmet naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija.

Atsižvelgiant į tai, kad Teismo veikloje nustatyta didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, rekomenduotina ir toliau vadovautis Teismo patvirtintais teisės aktais ir veikloje taikomais elgesio principais bei užtikrinti nuolatinę teismo veiklos stebėseną, siekiant užkirsti kelią bet kokiai korupcijos pasireiškimo tikimybei.

Teismo pirmininko pavaduotojas

Tomas Pukšmys